

Boja i pokret ispod površine mora

Brkanić, Stela

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:685126>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-08**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA VIZUALNU I MEDIJSKU UMJENOST
SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

STELA BRKANIĆ

BOJA I POKRET ISPOD POVRŠINE MORA

ZAVRŠNI RAD

MENTOR: izv. prof. art. Vladimir Frelj
SUMENTOR: viši predavač Goran Tvrtković

Osijek, 2023

SAŽETAK

Završni rad „Boja i pokret ispod površine mora“ nastao je kombiniranjem isječaka iz videa snimanih u moru stvorivši vertikalnu kompoziciju na platnu 100x200 cm na kojoj se isprepliću četiri figure u vodi. Rad je nastao samostalnom pripremom platna i medija za slikanje debelim namazima uljane boje. Inspiriran je slikama ruskog slikara Coste Dvorezky, koji je također slikao figure u vodi i ruskim slikarom Lucianom Freudom koji je poznat po svojim realističkim portretima i aktovima koji su naslikani bogatim, pastoznim namazima boje.

Zbog velike količine plave boje na slici rad istražuje i njezinu simboliku. Ona osim što je simbol vode karakterizira osjećaje koje rad treba prenijeti na gledatelja. Plava boja je pozitivna, mirna i spokojna, ali opet tajnovita, hladna i uzvišena.

Sve četiri figure na slici prikazuju samu autoricu slike. Tako je autoportret važan motiv koji na bitan način prenosi poruku gledatelju. Njihov cilj je probuditi osjećaje u promatraču i prenijeti na njega svoj osjećaj ronjenja, mir i ljepotu boja i pokreta ispod površine mora.

Ključne riječi: plava boja, pokret, more, figura, autoportret, ulje na platnu

ABSTRACT

The final work „Colour and movement under the sea surface" was created by combining clips from video shots filmed in the sea, creating a vertical composition on a 100x200 cm canvas. On this canvas, four intertwined figures in the water are depicted. The work was created by independent preparation of the canvas and medium for painting with thick spreads of oil paint. The work was inspired by the paintings of the Russian painter Costa Dvorezky, who also depicted figures in water, and the Russian painter Lucian Freud, renowned for his realistic portraits and nudes created with rich, pasty smears of paint. The painting extensively features the color blue, prompting an exploration of its symbolism. Besides symbolizing water, it encapsulates the emotions that the work aims to convey to the viewer. The blue color is positive, calm and serene, but also mysterious, cold and sublime.

All four figures in the painting represent the author of the artwork herself. As a result, the self-portrait becomes a significant motif that communicates a message to the viewer in an important way. The objective is to evoke emotions in the observer and to impart the sensation of diving, tranquility, and the beauty of colors and movements beneath the sea surface.

Key words: blue colour, movement, sea, figure, self portrait, oil on canvas

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja, Stela Brkanić potvrđujem da je moj završni rad pod naslovom „Boja i pokret ispod površine mora“ te mentorstvom izv. prof. art. Vladimira Freliha i sumentorstvom višeg predavača Gorana Tvrčkovića rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, _____

Potpis

Sadržaj

1. UVOD	1
2. IDEJA	2
3. COSTA DVOREZKY	2
4. LUCIAN FREUD	3
5. TEHNIČKI DIO RADA	4
6. SVJETLOST	7
7. POKRET	7
6. AUTOPORTRET	8
7. FIGURA I AKT	8
8. PLAVA BOJA	10
9. ZAKLJUČAK	12
10. POPIS SLIKOVNOG MATERIJALA	13
11. LITERATURA:	14

1. UVOD

Završni rad „Boja i pokret ispod površine mora“ autoportret je koji ne samo da prikazuje autora kroz četiri figure na slici, nego i osjećaj tijekom ronjenja.

Kroz razradu skica prikazano je iskustvo ronjenja kroz više figura koje kroz pokret prenose osjećaj i iskustvo ispod površine mora. Ovom radu znatno su doprinjele snimke napravljene tijekom ljetovanja. Iz njih su uzeti najbolji trenutci kako bi se ideja mogla što bolje prikazati.

Ovaj rad istražuje simboliku plave boje i svjetlosti i način slikanja. Korišteno je ulje na platnu, slikano debelim namazima, jarke plave boje na platnu posebno napravljeno za tu sliku. Rad se bavi pripremom samog platna kao i o mediju s kojim je nastala slika.

U početku rad govori o samoj ideji i tehničkoj izvedbi, a nakon toga istražuje glavne motive rada kao što su: i figura, akt, simbolika plave boje i svjetla te radove ruskog umjetnika Costa Dvoretzkyja.

2. IDEJA

Ovaj rad spaja dvije važne stvari iz autorova života. More, kao glavni motiv, i slikarstvo kao medij u kom se najradije izražava. Odlučeno je da to budu figure u vodi čiji će prikaz promatraču približiti doživljaj u trenutku dok se nalazi u vodi, dok je oko samo tišina i plavetnilo. Sve te figure su autoportret jer se prenosi doživljaj samog autora slike tako da sam portret nije bitan. Bitan je osjećaj koje tijelo prenosi svojim pokretima u vodi.

Rad je inspiriran slikama ruskog slikara Coste Dvorezkyja na čijim se radovima također nalaze figure u moru, a po načinu slikanja debelim nanosima boje inspiriran je Lucianom Freudom.

3. COSTA DVOREZKY

Costa Dvorezky je ruski slikar 20. i 21. stoljeća čija su djela utjecala na ovaj rad. On se između ostalog ističe među svojim suvremenicima svojim zanosnim djelima koja istražuju poetičan odnos između ljudi i mora. Rođen u Sankt Peterburgu 1968. godine, Dvorezkyjeva fascinacija morskim temama dovela ga je do stvaranja jedinstvenog opusa koji vješto prikazuje ljudsko iskustvo u prostranstvima oceana. Prikazuje ljudske figure, najčešće djecu iz različitih kutova gledanja ispod površine mora. Likovi su u dinamičnim kretnjama u vodi što veoma podsjeća na ovaj rad. Koristi veoma širok potez kista i često izbjegava plavu boju kako bi vizualizirao vodu i tako daje naglasak na figure koje su vrlo razigrane, opuštene i živahne. Njegova povezanost s morem, proizašla iz odrastanja na obali, očita je u njegovim djelima. Kroz svoja djela, Dvorezky simbolički prikazuje prirodno jedinstvo između čovječanstva i prirode, naglašavajući našu zajedničku egzistenciju na ovom planetu. Slike ljudi u moru Costa Dvorezkyja nadmašuju suvremena umjetnička prikazivanja. Dvorezkyjev zahvaća bit naše povezanosti s morem, otkrivajući temeljno jedinstvo koje veže čovječanstvo i prirodu.

Slika 1. *Up*, Costa Dvoretzky, 140x244 cm

4. LUCIAN FREUD

Lucian Freud (8. prosinca 1922. - 20. srpnja 2011) engleski je slikar njemačkog porijekla, unuk je psihoanalitičara Sigmunda Freuda.¹ On je poznat po svojim realističkim portretima i aktovima koji pulsiraju životom putem naglašeno bogatih, pastoznih poteza boje (vidi slika 2.). Njegova djela su često nekonvencionalno komponirana, sa suptilnim osjećajem za teksturu ljudskog tijela i kože. Freud je umjetnik koji se istaknuo po svojoj dubokoj zainteresiranosti za ljudsku sudbinu, a tu fascinaciju je pretočio u svoje figuralno slikarstvo, posebno kroz aktove. On je svoje modele slika uživo, duboko upoznavši svakog od njih, čime je postigao izuzetnu intimnost u svojim slikama.

Njegova djela se ističu nekonvencionalnošću. Dok su tehnički slijedila tradicionalan pristup slikanju, odsustvo simboličkih elemenata i suvišnih ukrasa ih je činilo originalnima. Freudova umjetnost je isključivala svako idealiziranje, prikazujući ljudsku figuru u svojoj suštini. Njegovi aktovi nisu bili stereotipni, uobičajeni prikazi, već prikazi ljudskog roda oslonjenog na svoje unutarnje resurse.

Posebno značajna je činjenica da je Freud blisko poznavao svoje modele. Ova povezanost

---

¹ Leksikografski zavod iroslava Krležę, Likovni leksikon, 2014., Zagreb

između umjetnika i modela prenijela se na platno, pružajući gledatelju dublji uvid u ljudsku psihičku i fizičku suštinu. Slikar je odbacio konvencionalne simboličke konstrukte i umjetničke ukrase kako bi izložio čovjeka u njegovoj sirovoj stvarnosti.²

Freudova umjetnost naslanjala se na unutarnje bivanje ljudskog bića, istovremeno odbacujući sve spoljašnje utjecaje. Njegova djela nisu samo portreti i aktovi, već duboki prikazi čovjeka, oslikavajući svijet u kojem ljudi ovise isključivo o svojim unutarnjim resursima.

Slika 2. detalj slike *David Hockney* 40.6 x 31.1 cm

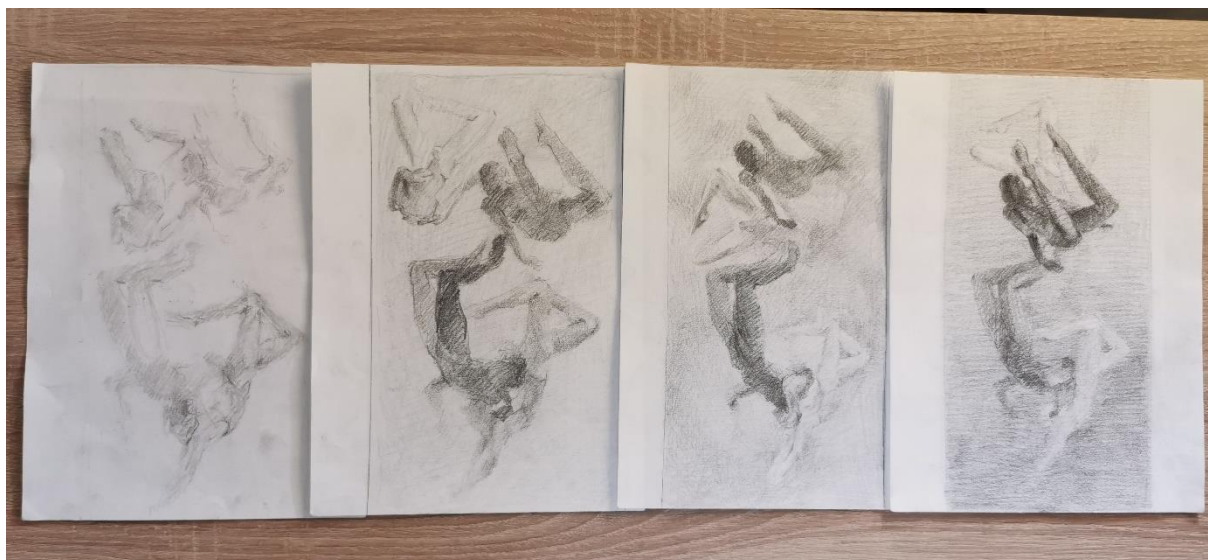
5. TEHNIČKI DIO RADA

Kada je motiv slike bio odlučan, ostatak rada bio je mnogo lakši. Snimke s ljetovanja uvelike su olakšale proces stvaranja, posluživši kao predlošci za rad. Snimke su napravljene malom kamerom za vodu (SJCAM SJ5000X ELITE). Zaustavljene su u trenutku kada je položaj tijela figure bio najpoželjniji za kompoziciju i tako su dobivene fotografije u kojima je tijelo zaustavljeno u pokretu. Položaj tijela bio je vrlo važan da figure ne bi izgledale statično i monotono.

Poslije su rađene skice olovkom od različitih poza tijela koje su snimljene kako bi se dobila što bolja kompozicija.

---

² Lucie-Smith, E., *Vizualne umjetnosti dvadesetog stoljeća*, 2003., Zagreb, str 309.

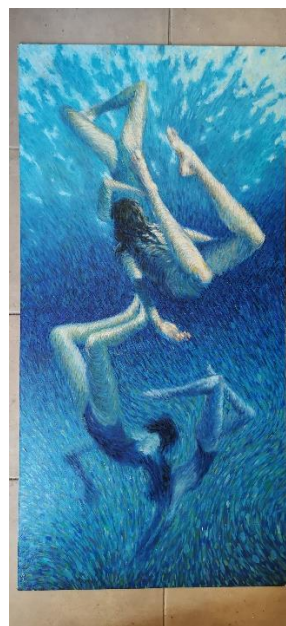

Slika 1. skice olovkom

Nakon toga su rađene skice uljanim bojama na ljepenci na manjim formatima. Tako je do kraja razrađena kompozicija i jasnije su definirane boje, svijetlo i sjena.

Slika 2.1. skice ulje na ljepenci 40x80 cm

Slika 2.2. skica ulje na ljepenci 50x100 cm

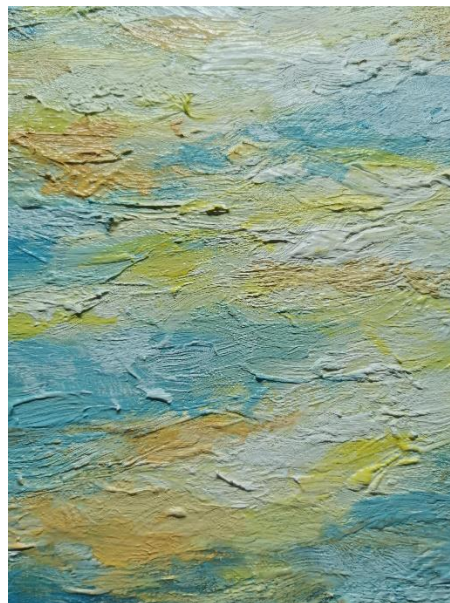
Na patentni klinasti okvir od 200x100 cm nategnuto je čisto laneno platno (240 g/m²). Laneno platno je najkvalitetnija vrsta elastičnog nosioca štafelajske slike.³ koje je preparirano gessom koje je razrijeđeno vodom (30%). Prvo je nastala skica olovkom, potom je krenulo slikanje

³ Kraigher-Hozo M., *Slikarstvo/metode slikanja/materijali*, 1991., Sarajevo, str 505.

uljanim bojama. Slikana je u više slojeva vrlo pastuoznim namazima boje koji prate formu figura i tako utječu na volumen tijela i ritam slike. Uljana boja je na početku razrjeđivanja samo terpentinom, koji daje „mrtve“ mat namaze⁴, ali zato brzo suši. Kasnije je korišten medij koji ima jednak dio terpentina, lanenog ulja i damar laka. On je pogodan za preslikavanje površina naslikanih uljanom bojom, razrijeđenom terpentinom jer se na taj način ispunjava pravilo slikanja „masno na posno“.⁵

Na samom kraju je korišten medij koji je napravljen od kanada balzama, suncem ugušćenog lanenog ulja, terpentina i damar laka. Kanada balzam je sličan venecijanskom terpentinu, ali je znatno skuplji, a po bistrini i brzini sušenja nema premca.⁶ Ovaj medij može se koristiti i za lakiranje osušenih slika jer ostavlja visoki sjaj zbog kojeg je ova slika dobila jaču dubinu plave boje koja je ujedno utjecala na perspektivu na slici.

Tamna prusko plava je vrlo daleka, a to još više naglašava svjetlost koja dolazi iz gornjeg lijevog kuta slike zbog čega je tu i more svjetlije plavo. Kako bi perspektiva bila još jasnija, a slika dinamičnija, figure su različitih veličina jer se nalaze na različitim udaljenostima. Međusobno se preklapaju jer su jedna iza druge. Dojam dubine također stvara i činjenica da su bliže figure izoštrene, jačeg kontrasta i toplijih boja koje su nam optički bliže, dok su one dalje hladnijih boja, slične pozadini, i imaju puno manje izražen kontrast.

Slika 3. detalj debelog namaza boje

---

⁴ Kraigher-Hozo M., Slikarstvo/metode slikanja/materijali, 1991., Sarajevo, str 151

⁵ Massy R., Recepture za slikare, 1980., Beograd, str 98.

⁶ Massy R., Recepture za slikare, 1980., Beograd, str 108.

6. SVJETLOST

Na perspektivu na slici znatno utječe i svjetlost koja je na bližim figurama znatno izraženija, nego na onim daljim figurama. Svjetlost dolazi iz gornjeg lijevog kuta slike koji prikazuje površinu mora iz žablje perspektive stvarajući atmosferu koja potiče promišljanje i emotivne reakcije kod promatrača. Uzburkani valovi daju kontrast mirnom plavetnilu i gotovo reljefnu površinu pastuoznog namaza žute i bijele boje. Svjetlost preko figura polako nestaje u dubinu stvarajući osjećaj tajnovitosti. Simbolika svjetla ima utjecaj na doživljaj umjetničkog djela.

Ona igra ključnu ulogu u prenošenju dubljih poruka i doživljaja. Ona probija iznad vode i može se tumačiti kao svitanje, nagovještavajući mogućnost novih izazova i prilika. Osim toga, svjetlost igra ključnu ulogu u stvaranju atmosfere i raspoloženja na slici. Ona donosi osjećaj topline i mira, stvarajući harmoničan ambijent oko figura koje rone u vodi. Svjetlost koja se reflektira na vodi može se doživjeti kao odraz unutarnjih stanja uma i emocija, odražavajući mirnoću.

7. POKRET

Kao što je već spomenuto figure koje su naslikane nastale su iz video uradaka snimanja u vodi. Te snimke zaustavljene su u određenom trenutku u različitim fazama pokreta zbog čega je pokret ključni element koji obogaćuje sliku i pruža joj dinamičnost i životnost. Kroz kreativni proces uhvaćen je trenutak pokreta na način koji prenosi snagu i ljepotu ronjenja, ostavljajući dublji trag na promatrače.

Kroz sliku koja prikazuje četiri figure koje rone u vodi publika doživljava intenzitet pokreta koji se zamrznuo u vremenu. Ovakav odabir tehničkog pristupa doprinosi doživljaju da se susrećemo s trenutkom izvađenim iz stvarnosti, gdje pokret postaje gotovo apstraktna forma, izdvojena iz konteksta, ali istovremeno duboko povezana s emotivnom prisutnošću. Svaka figura zadržava unikatni karakter zahvaljujući zaustavljanju pokreta u određenom trenutku. Ovaj postupak ne samo da stvara dojam dinamičnosti, već i omogućava gledateljima da zarone u emocije i doživljaje ronjenja. Pokret koji je zabilježen i prenesen na platno prikazuje vezu s prirodom i vodom, te umjetnički izazov u prenošenju prolaznosti i trenutka na statičan medij poput slike. Slika uspijeva prikazati povezanost s vodom i ronjenjem. Pokret koji se osjeća kroz tijelo unosi živahnost u kompoziciju, te gledateljima omogućuje da svjedoče iskustvu slobode i osjećaja težine i lakoće roneći kroz plavu dubinu.

6. AUTOPORTRET

S obzirom da sve figure na slici prikazuju autora slike važno je naglasiti termin autoportreta. Autoportret kao motiv u slikarstvu otkriva mnogo više od pukog prikaza umjetnikova lica ili tijela. On se pretvara u složenu priču koja povezuje likovni jezik s umjetnikovom unutarnjom stvarnošću, izražavajući njegove misli, osjećaje i odnos prema samome sebi.

Slika prevodi umjetnikovu unutarnju psihu u vizualnu formu, dok crtama i bojama ili oblicima, umjetnik komunicira svoju unutarnju stvarnost, stvarajući djelo koje prelazi granice fizičke reprezentacije.

Autoportreti nisu samo dokumenti o umjetnikovu fizičkom izgledu; oni su prozor u njegovu dušu. Ovdje umjetnik prelazi granice riječi i propušta nas kroz svoje oči, pokazujući kako sebe doživljava. Ovaj izazovan proces otvaranja pred nama autentičnu sliku umjetnikova unutarnjeg svijeta.

Povijest likovne umjetnosti svjedoči da su autoportreti imali višestruke uloge. U vremenima poput renesanse, kada se pojedincu počelo pridavati više značaja, autoportreti su postali način da umjetnici izraze svoju jedinstvenost. Primjerice, Botticelli je uključio svoj autoportret u religijske kompozicije, povezujući svoj duhovni i fizički identitet. U razdoblju baroka, figura u autoportretima postaje još izražajnije. Umjetnici poput Rembrandta i Rubensa slobodno su istraživali svoje unutarnje svjetove, prikazujući svoje duboke emocije, snove i strahove. Figura postaje ogledalo njihovih dubokih stavova prema životu i umjetnosti.⁷

Autoportreti nisu samo površinski dokumenti. Oni su kanal kroz koji umjetnici komuniciraju svoj stav prema životu, svoje unutarnje bitke i trijumfe. Kroz njih, umjetnici povezuju svoje unutarnje svjetove s vanjskim svijetom, stvarajući dijalog između sebe, svog rada i publike. Ova vrsta umjetničkog samoizražavanja odražava duboko ljudsko stremljenje k razumijevanju sebe i svijeta oko sebe.

7. FIGURA I AKT

Figura, kao motiv u slikarstvu, pruža umjetnicima izuzetnu priliku da istražuju široki spektar ljudskih izraza i iskustava. Ovaj motiv donosi sa sobom ljudski lik, ali njegova svrha nije ograničena na puku reprezentaciju fizičkih karakteristika. Umjesto toga, figura postaje prozor prema dubljim emocionalnim i društvenim slojevima ljudskog postojanja.

---

⁷ Peić M., *Pristup likovnom djelu*, 1983., Zagreb, str 189.

Figura se može podijeliti u različite kategorije prema motivaciji i kontekstu. Žanrovska figura prikazuje svakodnevni život i situacije, dok se povijesna, mitološka i religiozna figura bave dubljim temama ljudske povijesti i duhovnosti.

Povezan s figurom je i motiv akta, koji naglašava ljudsko tijelo bez kostima. Ljudsko tijelo je izuzetno zanimljivo umjetnicima zbog njegove estetike, simetrije i ritma.⁸ Akt, u svim svojim varijacijama i epohama, ne samo da dokumentira umjetnikov odnos prema tijelu i duši, već i svijetu oko sebe. Figura i akt imaju sposobnost prenošenja dubokih emocionalnih stanja, osobito zbog svoje bogate simetrije, proporcije i ritma.

Povijest umjetnosti svjedoči o trajnosti ovih motiva. Od prapovijesti do današnjice, figura i akt su se pojavili kao osnovni motivi u umjetnosti. Oni su dokumenti umjetnikove introspekcije i odnosa prema vlastitom tijelu i životu općenito. Figura i akt često reflektiraju duh epohe u kojoj su stvoreni, bilo da je to kroz prikazivanje ljudske duše u renesansnim aktovima ili kroz ekspresionističko razaranje tijela u modernom dobu.

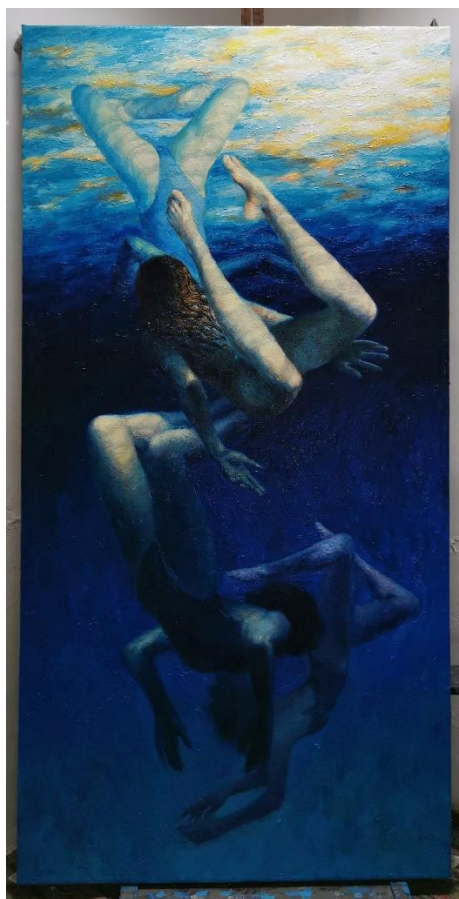
Slikarska i kiparska djela koja sadrže figure i aktove često otkrivaju umjetnikov odnos prema svijetu, idejama, samome sebi i ljudskom tijelu. Figura postaje više od slike fizičke pojave; ona je medij preko kojeg umjetnik komunicira svoje unutarnje svjetove i poruke. Akt, s druge strane, otkriva dublje slojeve ljudske intime, povezujući nas s osnovnim aspektima ljudskog postojanja.

U modernoj umjetnosti, motivi figura i akta postali su još raznolikiji i širi. Umjetnici su se posvetili ovim motivima kako bi istražili teme kao što su identitet, tijelo, politika, seksualnost i socijalne norme.

Figura i akt, dva osnovna motiva u slikarstvu, predstavljaju neiscrpan izvor za umjetničku interpretaciju i izražavanje dubokih ljudskih emocija i ideja. Kroz različite epohe i stilove, ovi motivi su ostali vitalni i relevantni, svjedočeći o raznolikosti i bogatstvu ljudskog iskustva kroz prizmu umjetnosti.

---

⁸ Peić M., Pristup likovnom djelu, 1983., Zagreb, str 196.

Slika 4. završni rad

8. PLAVA BOJA

Plava boja označava umirujuću prisutnost, često korištena u heraldici kao simbol pobožnost, također asocira na razum i intelekt.⁹ Ona je povezana s nebeskim visinama i dubinama mora. Često simbolizira stabilnost i povjerenje, donosi osjećaj mudrosti, vjere, istine i samopouzdanja. Osim toga, plava se povezuje s rajskim atributima. Njezin djelotvoran smirujući efekt čini je korisnom za uravnoteženje uma i tijela, usporava metabolizam i donosi unutarnji mir. Svjetla plava odražava zdravlje, ljekovitost, razumijevanje i nježnost. S druge strane, tamnoplava dubinu interpretira kao simbol znanja, snage, stabilnosti i ozbiljnosti. Plava, kao najdublja boja, kao da poziva na uron u beskraj. Prikazana kao da je sačinjena od prozirnosti, zraka, vode, kristala ili dijamanta, plava djeluje kristalno čista i hladna.¹⁰

Plava boja snažno povezuje s postizanjem ravnoteže i unutarnjim skladom. Ona ima duboku simboliku koja prožima različite aspekte našeg iskustva. Plava je boja najdublja i najmanje materijalna od svih boja. Njezin beskonačan ton i izgled prozirnosti sugeriraju da je ona put u

⁹ Zjakić I. i Milković M., Psihologija boje, 2010., Varaždin, str 64.

¹⁰ Chevalier J. i Gheerbrant A, Rječnik simbola : mitovi, sni, običaji, geste, oblici, likovi, boje, brojevi, 1983., Zagreb, str 510.

beskonačnost, kao da neprestano uzmiče pred nama. Plava nas poziva da zaronimo u dubine, ne susrećući zapreke, otvarajući prostor za maštu i sanjarenje.

Simbolika plave boje odražava njezinu hladnoću i čistoću. Plava ima sposobnost dematerijalizacije predmeta i oblika, otvarajući ih i rastvarajući u beskonačnost.¹¹ Kroz nju se pokreti, zvukovi i oblici gube. Ona također otvara vrata u imaginarni svijet, gdje stvarno postaje nestvarno, a sanjanje i maštanje postaju stvarnost.

U ovom kontekstu, plava je povezana s putem sanjarenja i sna. Kad je svijetla, ona nas potiče na maštovite misli i snove, dok se u tami noći njena simbolika još više naglašava, postaje tajnovita.

Plava boja također nosi simboliku sreće, ona je poput nedostižnog simbola sreće i blagostanja. Njezina tajanstvenost i prividna blizina potiču nas da tražimo unutarne ispunjenje i mir. Osim toga, plava boja ima i praktične simboličke primjene. U svakodnevnom životu, često se koristi kao boja smirenosti, povjerenja i stabilnosti. Može imati umirujući učinak na nas, smanjujući stres i tjeskobu. Njezina simbolika nas poziva prema unutarnoj spoznaji, sanjarenju i dubokim emocijama. Plava boja nas inspirira da se prepustimo njenoj magiji i otvorimo srce prema novim spoznajama i doživljajima.

Upravo je zbog toga korišteno toliko plave boje. Ona je pomogla u prijenosu poruke jer osim što je ona na neki način simbol vode, ona sama po sebi karakterizira osjećaje koje je poželjno dočarati na slici. Ona je pozitivna, mirna i spokojna, ali opet tajnovita, hladna i uzvišena. Plave boje koje su korištene na slici su kobalt, cerulean, prusko plava, tirkizna i indigo.

Slika 5. plave boje na paleti

---

¹¹ Zjakić I. i Milković M., Psihologija boje, 2010., Varaždin, str 64.

9. ZAKLJUČAK

Završni rad „Boja i pokret ispod površine mora“ predstavlja doživljaj ronjenja i trenutak bijega od kaosa svijeta iznad. Cilj je taj doživljaj i osjećaj prenijeti na promatrača. Slika prikazuje figure u pokretu tijekom ronjenja i jarke plave boje koje izazivaju osjećaj strahopoštovanja i čuđenja, te svjedoče skrivenoj ljepoti koja leži ispod površine. Snažna svjetlost koja se probija kroz vodu donosi osjećaj topline i mira, stvarajući harmoničan ambijent oko figura koje rone u vodi.

Rad je nastao iz videosnimaka iz kojih su zaustavljeni pokreti tijela koji prenose iskustvo ronjenja. Figure na snimkama je sam autor slike, tako da je ovaj rad ujedno i autoportret i zato je kroz rad istražen pojam autoportreta, figure i akta. Kroz proces rada vidljiv je napredak u oslobođenim potezima kista nanošenjem debelih slojeva boje inspiriran Lucianaom Freudom.

Za rad je osobito važan proces proučavanjem simbolike plave boje koja pomaže u prijenosu poruke, osim što simbolizira vodu ona djeluje pozitivno, mirna je i spokojna, ali opet tajnovita, hladna i uzvišena.

10. POPIS SLIKOVNOG MATERIJALA

Slika 1. *Up*, Costa Dvorezkyj, 140x244 cm

Slika 2. detalj slike *David Hockney* 40.6 x 31.1 cm

Slika 3. skice olovkom

Slika 4. skica ulje na ljepenci 40x80 cm

Slika 5. skica ulje na ljepenci 50x100 cm

Slika 6. detalj debelog namaza boje

Slika 7. završni rad

Slika 8. plave boje na paleti

11. LITERATURA:

Chevalier J. i Gheerbrant A, *Rječnik simbola : mitovi, sni, običaji, geste, oblici, likovi, boje, brojevi*, 1983., Zagreb

Kraigher-Hozo M., *Slikarstvo/metode slikanja/materijali*, 1991., Sarajevo

Leksikografski zavod iroslava Krleže, *Likovni leksikon*, 2014., Zagreb

Lucie-Smith, E., *Vizualne umjetnosti dvadesetog stoljeća*, 2003., Zagreb

Massy R., *Recepture za slikare*, 1980., Beograd

Peić M., *Pristup likovnom djelu*, 1983., Zagreb

Zjakić I. i Milković M., *Psihologija boje*, 2010., Varaždin